

La demografia da Maunsut

Sco detg – avon 100 onns ein las famiglias HENDRY aunc stadas ella periferia dalla val, da Maunsut, sin la costa dretga dil Rein; ellas han menau ina veta pauperetta. Pervia dalla pau-pradad ein trops emigrai, ell'America e giun Baviera. La plipart denton ei tuttina stada en Svizra. Ed enteifer ils onns eis ei vegniu schi da datschiert ch'ins ha alla fin dil 20avel tschentaner:

A **Cavorgia** stattan sulettamein treis personas cun il num HENDRY, numnadamein:

– El Plaun sogn Leci Ignazi HENDRY (1925).



Dasperas il dutg da Vallatscha (sur Gassa)

– Gaudenz HENDRY (1917)



e sia consorta Sabina (1917).



A **Surrein** vesa ei ora dabia meglier; la ucliva sut sontg Antoni ha auncallura nov personas che senumnan HENDRY.

Igl ei quei:

– Luis HENDRY (1921) e sia consorta Carmelia (1925)

– lur fegl Sep Antoni HENDRY (1949) cun sia dunna Mary (1955), ina nata Elmer

– ils affons da Sep Antoni e dalla Mary:

Gian Carlo (1981)

Sabrina (1983)

Tino (1985)

– Leci HENDRY (1922), ledi



– Valentin HENDRY (1926), ledi



Lein sperar ch'ils affons dalla Mary e dil Sepp HENDRY gidien a tener agradsì il habitadi da Surrein. La casa dalla Maria Cristina Beer–HENDRY (1876–1939) a Foppas ei vita. Ses affons ein tuts setratgs naven, ton che la stiva dadens e la stiva dadora ein freidas!

Diember da naschientschas 1664 - 1994

Cumparegliaziun atras ils tschentanners
Total 306 (169 umens / 137 femnas)

Concernent l'entira descendenza

Igl aspect exteriur

Ei fuss da snup da dir dapli che quei ch'igl ei; il grond rosch dils descendents cun il num HENDRY ei ualti permiezvi - quei vul dir d'ina cumparsa mediocra ed aschia. Auncallura tucca ei da tener ferm entgins detagls manechels.

Igl Alois (1839–1899) e pli tard il Vigeli Giusep (1872–1955), igl Alois ei staus aug da cusrins dil Vigeli Giusep, omisdus dil Plaun sogn Leci, ein stai umens d'ina gronda cumparsa. Igl Alois seigi staus in um sc'in cuolm. Il Vigeli Giusep ei staus capitani da mats; enzatgi ha detg ed ei staus sissu ch'el fuvi il pli grad e bi mat dalla cumpignia. Striegn nuot – sch'el ha survegniu da maridar la Margheta Cristina Schmedt (1876–1963) alla quala ins ha semplamein detg la mamaschitta. E per cass buca per tarlahar, il mument ch' ils consorts han giu tredisch feglias – ed igl ei puspei buca surfatg da dir: Ina pli biala che l'autra!

Ed igl ei buca stravagau da dir ch'ils vegnentsuenter dalla schlatteina HENDRY hagian tuttina en general ina certa curtesia en lur far e demanar. Mess il cass ch'els fan bucca da rir – daventa l'amablada gronda els encardens dils egl.

Lur entitad

Cheu manegian ins igl essenzial da lur natira. La feghialonza dils babs dil Plaun sogn Leci ei sefatga si; davart da lur geniturs han ils affons empriu da viver – e las enzennas dalla paupradad ein stadas in pulit pugn da partenza. Dils purs ora sin ils urs da Maunsut s'ei serasau ina classa luvrera e stgavo. Cun lur hablada retscharta da luvrar han els saviu interpreter enzatgei. Na, igl ei buca priu la bucca pleina da far valer ch'ils descendents seigien stai per ordinari "huslis". Enstagl da setener ferm vid il tschespet ei la plipart sedada ora; ella ei mitschada. Ils biadis ed ils subbiadis da nies tschentanner han empriu in mistregn. Els ein stai stgis per enzatgei. E – cun in tec dun epi la forza da lavur setilan els in'andanta atras.

Ina entira partida ha mess neu ina fatschenta; ins cumpra e venda e marcada scosauda. E lur casas d'albiert ein da gronda purtada ella val.

Il talent communicativ

Ils attenents dalla schlatteina HENDRY han per gronda part il talent da secommunicar; els tschontschan tgunsch e san metter ora ils plaids.

Tgi che sa cumpartgir – lez vegn – sut certas cundiziuns – era preferius; ins ha dad ir e da star davontier. Quei vala secapescha oravontut ella veta da mintgadi. Po è valer el medem temps en la politica. Els davos onns ein entgins dils representants dalla schlatta vegni eligi en suprastanza communal sco era el cussegl da vischnaunca ed en siu biro, schia ch'els han surpriu pli tard il presidi dalla legislativa.

Far da saver quenta; ed igl ei buca da metter d'ina vart. Grazia a lur moda da dir ein passa vegn persunas dalla schlatteina HENDRY mussadras e mussaders ed instructors ella publicitad. Bein in fatg considerabel.

Ed ins schess tuttina che la maioritad dils vegnentsuenter hagi ina perschuasiun. - Dapi il pader Vigeli Berther e sias soras muniessas (Blancarda e Maria Ursula) ein aunc ulteriuras religiusas sefatgas.

Alluscha prers cun il num HENDRY ei mo il plevon Ludovic HENDRY da Breil documentaus (cun la dismissa dils tscheins fier digl onn 1742). La segirtad digl uestg Händli da Regensburg ei buca dada.

Cunscients dalla responsabladad

Enten intercurir pli detagliadamein ils descendents – fa in auter fatg smarvigliar. Naparts dallas famiglias differentas senuspeschan buca da surprender ina responsabladad e da render quen d'enzatgei. Els ein prompts da surprender ina incumbensa – e da dar plaid e fatg d'enzatgei.

Ei fuss onz da bienmarcau da nudar ils scharschai cun la tezla dils arrivists. Schebi ch'ina certa ambiziun ei tscheu e leu avon maun. Ni setracta ei tuttina dad esser laghegiaus sin enzatgei, per buca stuer star sut – ni quella stoda tema da vegnir suten ?

Pil pli s'ei plitotst da dir ch'ei seigi il tschaffen da seschar en – e da far il duer.

Clamadas religiusas

Clerus Pader Vigeli Berther (1911–1979), prefect e bibliotecari, claustra a Mustér

Religiusas Sora Blancarda Berther (1901–1973) Ingenbohl, superiura ella Casa da Sogn Gions, Mustér

Sora Maria Ursula Berther (1907–1989) Baldegg

Sora Sigisberta HENDRY (1917) dominicana, Glion

Sora Carmelia Caduff (1919) dominicana, Glion

Sora Cecilia Monn (1925) claustra serrada a Müstair

Sora Letizia HENDRY (1935) fa l'economia dallas consoras a Troyes, FR

S'obligai alla ideologia

Che las mussadras ed ils mussaders han da star buns per la ideologia – gliez ei bein evident. Den-ton, era ulteriuras persunas dils vegnentsuenter dalla schlatteina HENDRY fan il semegliont e quei ei da menziunar cun laud. Sch'els fan valer ch'els beins culturals valien dapli. Aschidadir che las famiglias differentas han tuttina entgins artists. Silmeins quater lein nus numnar cul num:

Felici HENDRY 1919

Il Felici ei atgnamein dapi adina sedaus giu da far rar las colurs e da differenziar las nianzas dils tuns. El malegia objects enamiez la natira e fa ressortir ils detagls ils pli manechels. Il davos temps fa il Felici ina pictura abstracta.

Giusep HENDRY 1941

El ei in intarsist renconuschiu e stat a Turitg. Las exposiziuns differentas dian ch'ins stemi sias lavurs entschentadas.

Selma Maria Meier-HENDRY 1952

Ella habitescha a Liestal e frequenta stediamein cuors da dessegn a Basilea. A casa sesprova la Selma

d'encorscher la metrica dallas colurs e da metter ora il persenn cun fuormas cubicas e quadrels.

Christian HENDRY 1948

Fa bials entagls en lenn schiember; ils motifs tscherca el enamiez la natira.

Toni Monn 1956

Il Toni va a scola e seperfectiunescha ella pictura. Novissimamein, il december 1993, ha el giu ina exposiziun ella galleria Tujetschina a Sedrun. El malegia las cuntradas exactamein e dat auncallura a sia pictura in tien fetg persunal.